

Správa o činnosti pedagogického klubu

Prioritná os	Vzdelávanie
Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
Prijímateľ	Základná škola Klokočova 742 Hnúšť'a
Názov projektu	Zvýšenie kvality vzdelávania na Základnej škole Klokočova 742 Hnúšť'a
Kód projektu ITMS2014+	312011S716
Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub - PRÍRODOVEDA
Dátum stretnutia pedagogického klubu	26. 04.2021
Miesto stretnutia pedagogického klubu	Základná škola Klokočova 742 Hnúšť'a, Hnúšť'a, Klokočova 742, 98101
Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Kamila Kovalančíková
Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	https://zs1hnusta.edupage.org/

Manažérske zhrnutie:

Kľúčové slová :

Funkčná gramotnosť, čitateľská gramotnosť, kultúrna gramotnosť, počítačová gramotnosť, závislosť, kiberšikana, rasizmus, násilie.

Krátka anotácia :

Zasadnutie klubu sa zaoberalo funkčnou gramotnosťou, jej prepojením s inými druhmi gramotnosti a jej využitím. Ďalej nasledovala výmena skúseností so samoštúdiom pedagogicko – odbornej literatúry.

Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Téma: Funkčná gramotnosť

Program zasadnutia klubu :

1. Otvorenie pedagogického klubu
2. Prepojenie jednotlivých gramotností a sledovanie súvislostí medzi nimi.
3. Výmena skúseností zameraných na prevenciu závislostí, rasizmu a násillia.
4. Diskusia.
5. Závery a odporúčania.

1. Otvorenie pedagogického klubu:

V úvode zasadnutia pedagogického klubu koordinátorka Mgr. Kamila Kovalančíková pripomenula bezpečnostné opatrenia počas konania pedagogického klubu z dôvodu šírenia koronavírusu a základné informácie k práci klubu – zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov a dôležitosť plnenia úloh vyplývajúcich z národného projektu „Zvýšenie kvality vzdelávania na Základnej škole Klokočova 742 Hnúšťa“, a že v súčasnosti ide do popredia koncepcia vyučovania a vzdelávania s využitím prírodného prostredia, výskumne ladená koncepcia výchovno – vzdelávacieho procesu. Všetci členovia klubu poslali príspevky prostredníctvom e-mailu a Facebooku.

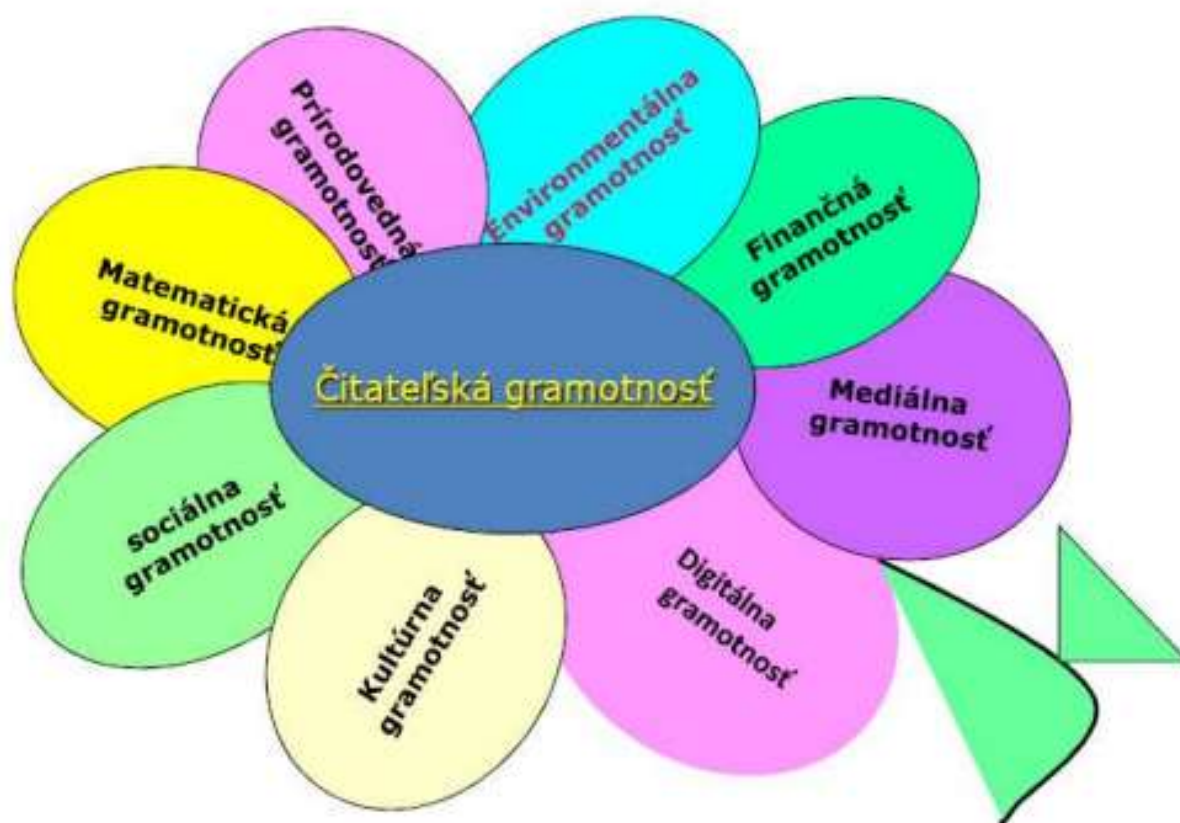
2. Prepojenie jednotlivých gramotností a sledovanie súvislostí medzi nimi.

Mgr. Brndiarová: Gramotnosť sa vo všeobecnosti chápe ako zručnosť čítať, písať a počítať. Je primárne podmienená požiadavkami učebných osnov, kritériám hodnotenia učebných výsledkov. Poznáme viaceré druhy gramotnosti, napríklad kultúrnu, multikultúrnu, hudobnú, počítačovú, športovú, a pod. Dôležitým druhom gramotnosti je aj funkčná gramotnosť, ktorá je definovaná ako uplatňovanie gramotnosti v rozličných životných situáciách ako aj za účelom seba vzdelávania (textová, dokumentová, číselná zložka).

Mgr. Kovalančíková: Má sa dieťa učiť poznatky a zručnosti pre školu alebo pre život? Má škola najmä pripravovať na budúce činnosti, alebo má slúžiť skôr pre súčasné potreby žiaka? Má byť škola do seba uzavretým systémom, ktorý má len malý kontakt so svetom za jej oknami, alebo má okná otvoriť dokorán? . Naposledy na tieto otázky upozornil v časopise SJLŠ M. Zelina (1997/98). Jeden z uhlov pohľadu, ktorý nám umožňuje prehodnotiť zameranie súčasného vyučovania a jeho vzťahu k životu, je nové chápanie gramotnosti. Kým doteraz sa pod gramotnosťou chápala hlavné elementárna zručnosť čítať a písať (a to hlavne v úlohách školského typu), v novom poňatí ide aj o vyššie kompetencie. Tieto kompetencie sa nazývajú funkčná gramotnosť. Funkčná gramotnosť je používanie písania a čítania v životných situáciách. Táto gramotnosť sa označuje ako "funkčná" preto, lebo využíva zručnosť pracovať s písaným textom na dosiahnutie životných potrieb človeka. Nie je to teda elementárne čítanie a písanie, ale skôr práca s informáciami - vyhľadávanie údajov v rôznych zdrojoch, porozumenie informáciám, ich syntéza a

integrácia, určenie hierarchie dôležitosti informácií a pod. Ako príklady používania funkčnej gramotnosti sa často uvádzajú činnosti ako napr. porozumenie návodu priloženého k výrobku, vyhľadanie informácie v telefónnom zozname alebo v cestovnom poriadku, porozumenie inštrukcie na pracovisku, porozumenie letáčka priloženého k lieku, vyplnenie formulára, sčítacieho listu pri sčítaní obyvateľov, volebného lístka a pod. U žiakov sa funkčná gramotnosť prejavuje vedomosťami o tom, kde nájsť potrebné informácie (odhad vhodných informačných zdrojov), a zručnosťami, ako je efektívne využívanie slovníka, obsahu knihy alebo vecného registra, porozumenie tabuľkám, grafom a pod. Ako je zrejmé, pri funkčnej gramotnosti sa využíva nielen lineárne, ale aj nelineárne čítanie - čítanie naprieč textom, ďalej selektívne a vyhľadávacie čítanie. Kritériom je dosiahnutie cieľa, hlavnou kategóriou je efektívnosť činnosti.

Model funkčnej gramotnosti

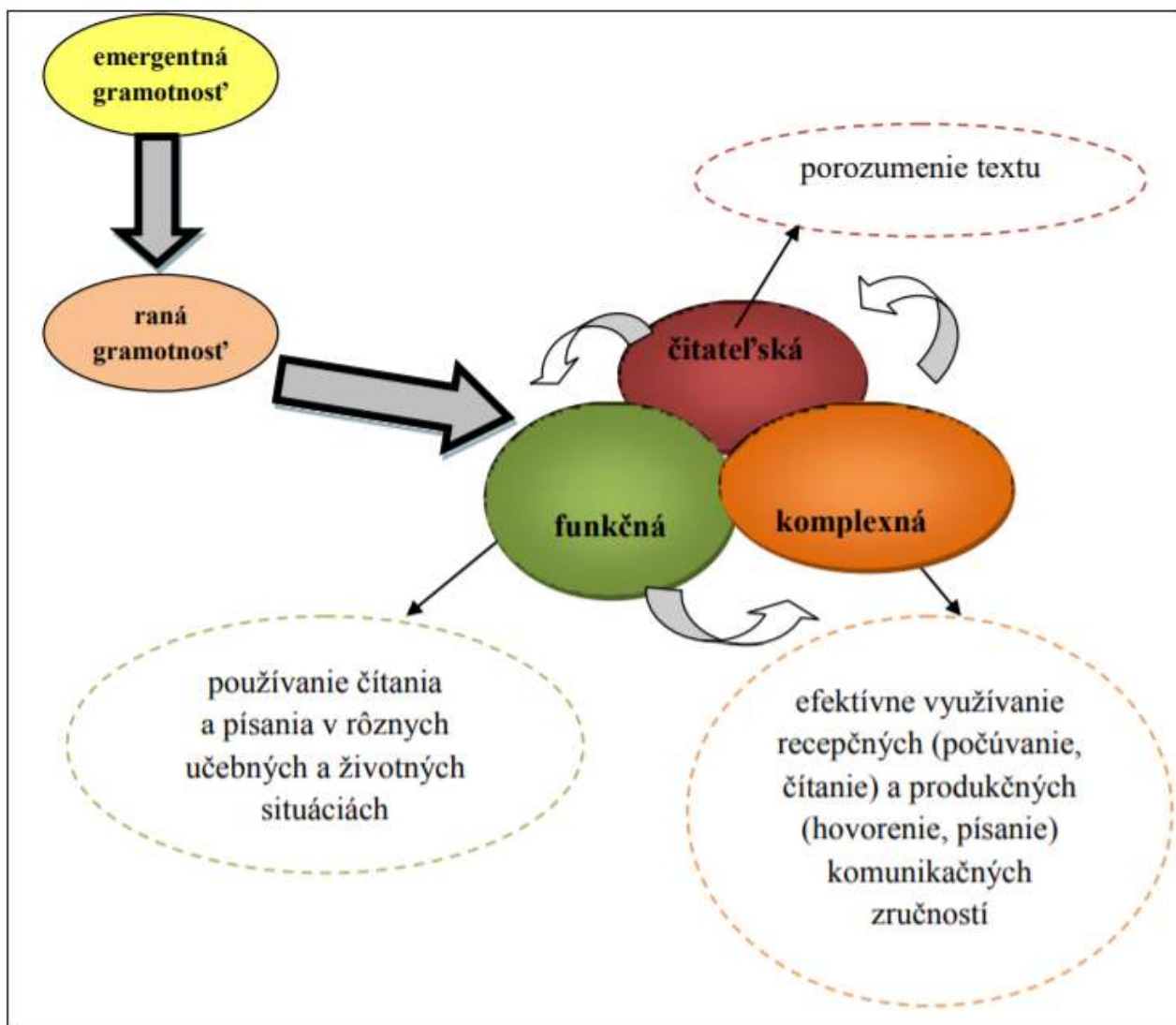

Mgr. Libiaková: Rozvoj jednotlivých typov gramotností je dôležitou súčasťou kvalitného vzdelávania. Dôraz sa kladie na praktické využitie poznatkov a prepojenie s realitou, čiže na **funkčnú gramotnosť**. Z praxe vieme, mnohí žiaci a aj dospelí ľudia, aj keď vedia čítať a písať, majú ťažkosti pri vyplňaní formulárov, dotazníkov, nerozumejú písomnému zadaniu, inštrukcii, nevedia sa orientovať v cestovnom poriadku, napláňovať si cestu, nerozumejú záručnému listu a pod.

Učiteľ by mal zámernými aktivitami zlepšovať kvalitu čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti žiakov navzájom prepojené a využívať pri tom materiály z bežného života – letáky, časopisy, noviny, Aktivitu plánovať zámerne a s cieľom rozvoja a prepojenosti jednotlivých typov gramotností.

Mgr.Sóke: Hovorí o E gramotnosti ako o gramotnosti, ktorá sa viaže na používanie elektronických médií, ako je počítač a mobil a ich vybavenia, ako je textový editor, tabuľkový procesor, internet, CD-ROM, e-mail. Tieto prostriedky umožňujú tvorbu a používanie širokej škály produktov od elektronických textov cez informačné databázy, elektronické encyklopédie až po SMS správy. V elektronickej podobe sa vyskytujú aj učebnice, učivo spracované prostredníctvom power pointu a napokon i krásna literatúra. Počítač umožňuje nielen používanie textu, ale aj hypertextu, obrázkov, animácie a zvuku. Prechod od „papierovej“ gramotnosti na elektronickú je asi taký revolučný, ako bol v minulosti prechod od písania kníh rukou ku kníhtlači. Problematika e-gramotnosti je taká široká a taká odlišná, že by si vyžadovala osobitnú štúdiu. Preto sa tu obmedzíme len na základné informácie. Elektronika prináša úplnú novú gramotnostnú kultúru, nový systém hodnôt a potrebu nových zručností. E-gramotnosť si vyžaduje od človeka neobyčajne širokú škálu kompetencií.

Ing. Horváthová: Vychádzajúc z jednotlivých charakteristík modelov gramotnosti môžeme hovoriť o rôznych obdobiach postupnosti jej vývinu a rozvíjania základných komunikačných zručností. V pregramotnom období (vynárajúca sa gramotnosť) sa formujú prvotné čitateľské kompetencie okrem techniky čítania, ktorá nastupuje až v období školského veku. V prvom roku školskej dochádzky (bazálna, bázová, raná, elementárna gramotnosť) sa nacvičuje, alebo mala by sa nacvičovať, technika čítania a písania spolu s porozumením textu, v ďalších ročníkoch sa rozvíja hlbšie porozumenie textu. Rozvíjaním schopnosti použiť získané informácie v rôznych učebných a životných situáciách sa dieťa pripravuje k funkčnej gramotnosti, ktorá sa pojmovo prekrýva s komplexnou gramotnosťou, keďže sa do využitia získaných informácií zapájajú všetky recepcné (počúvanie, čítanie) a produkčné (písanie, hovorenie) komunikačné zručnosti. Čitateľská gramotnosť sa pojmovo prekrýva s funkčnou resp. komplexnou gramotnosťou, pričom sa pri nej zdôrazňujú ako východisko spracovania a využitia informácií procesy porozumenia textu (viac v kapitole 2.2). Vývinovú postupnosť a vzťah jednotlivých modelov gramotnosti sa pokúsime znázorniť schémou:

Mgr. Kovalančíková :

Popis praktických činností na vyučovacích hodinách v 3. a 4. ročníku: Výber vhodných kníh.

Výber vhodných kníh Knihy slúžili žiakom ako základný informačný zdroj pri zoznamovaní sa so životom zvierat, jeho stravovacími potrebami a anatomickými zvláštnosťami. V prvom rade museli žiaci vybrať vhodnú knihu podľa názvu. Museli knihy vytriediť na použiteľné a nepoužiteľné na daný účel. Obyčajne sa riadili názvom knihy. Niekedy však táto stratégia zlyhala, nevedeli sa dobre orientovať podľa názvu a vtedy listovaním hľadali, či potrebná informácia v knihe je alebo nie je. V jednej skupine sme žiakom do pracovných listov zaradili aj zoznam vhodnej literatúry na riešenie úlohy (kôpka kníh, ktoré sme deťom dali, obsahovala odporúčané knihy plus ďalšie knihy). Ukázalo sa, že po zozname odporúčanej literatúry nesiahli, vyhľadávali si knihy z kôpky. Nechápali pojem odporúčaná literatúra a nevedeli, na čo slúži.

Vyhľadanie informácií v knihách

Keď si žiaci vybrali vhodnú knihu, mali možnosť príslušnú informáciu nájsť rôznymi spôsobmi - pozorovaním obrázkov, listovaním, hľadaním v obsahu knihy a vo vecnom registri. Predposledné dva

spôsoby považujeme za dokonalejšie ako prvé dva, sú vyšším stupňom práce s informáciami. Najčastejšie žiaci použili register. Uplatnilo ho päť zo šiestich skupín žiakov. Použili ho niekedy v kombinácii s ďalšími spôsobmi (obsah a register, obrázky a register). V jednej skupine štvrták poučil ostatných v skupine o tom, ako sa má pracovať s vecným registrom. Pri listovaní v knihe sa žiaci orientovali hlavne podľa nadpisov kapitol.

Činnosť s vyhľadávanými informáciami

Keď žiaci príslušné miesto v knihe našli, jeden zo žiakov ho prečítal nahlas tak, aby ho ostatní počuli. Niektorí si čítali potichu pre seba, iní čítali nahlas pre suseda. Keď našli žiadanú informáciu, ostatní ju odsúhlasili. Potom jeden alebo dvaja z nich ju zapísali do pracovného listu. V jednej zo skupín žiaci nevyhľadali informácie, ale doplnili žiadané informácie v pracovných listoch podľa svojich vedomostí. Ukázalo sa, že boli nesprávne. (Tento postup im vnútil dominantný žiak v skupine, ktorému sa vyhľadávanie zdalo zdĺhavé.) Niekedy dal dospelý deťom kontrolnú otázku, napríklad "Ste si isté, že teritórium je jeho územie?" Žiaci si overili význam slova teritórium v Krátkom slovníku slovenského jazyka.

Použitie reklamných materiálov

Letáky z obchodov deti dobre poznali. V tejto úlohe im slúžili na určenie rozpisu kŕmenia zvierat na celý týždeň. Na základe zistenia informácií o životnom spôsobe zvierat mali vybrať z reklamných materiálov vhodnú potravu a mali ju rozpísať na jednotlivé dni. Do pracovného listu mali deti uviesť rozpis, počínajúc aktuálnym dňom, ktorým bol štvrtok. V troch zo šiestich skupín však žiaci začali písať od pondelka - pravdepodobne tu pôsobil transfer z písania rozvrhu hodín alebo poznania kalendára, kde je prvý deň vždy pondelok. Každý deň mali zviera kŕmiť dvakrát, ráno a večer. Dávky mali zostaviť tak, aby mali približne rovnakú hmotnosť. Žiaci nemali problémy so zložením potravy, ťažkosť im však robilo určenie rovnakej hmotnosti. Napríklad jedna skupina určila zvierat'u na ráno len 5 gramov krmiva, na večer až 995 gramov. Nielen v tejto, ale aj v ďalších úlohách mali žiaci problémy s číselným vyjadrením. Už pri prvej úlohe, pri opise zvierat'a si mýlili hmotnosti. Nerozumeli spôsobu vyjadrenia rozsahu, napr. hmotnosť 1 - 4 kg pochopili ako 1,4 kg. Pri podávaní Paralenu nerozumeli, čo je to 1/2 - 1 tabl. Napísali to ako 1 alebo 2 tablety. Činnosť s číslami je pre život veľmi dôležitá, pretože mnohé texty obsahujú aj číselné údaje. Čísla sa vyskytujú aj na mapách, schémach a v iných zdrojoch informácií. Numerické vedomosti a zručnosti preto právom odborníci považujú za integrálnu súčasť funkčnej gramotnosti.

Činnosť s telefónnym zoznamom

Telefónny zoznam poslužil žiakom na vyhľadanie veterinára, ktorého potrebovali na ošetrenie zvierat'a. Dospelý poučil deti, že sa majú orientovať podľa vodidla - písmena na pravej strane každého listu, a potom hľadať po písmenkách po stranách, kým nenájdu veterinárne ambulancie. Štyri skupiny pracovali týmto spôsobom. Dve skupiny využili druhú časť Zlatých stránok, kde sú adresy zoradené podľa profesií a oblastí činnosti. V tejto časti zoznamu chýbalo vodidlové písmeno na okraji strany, obsah strán je tu však

prehľadnejší. Všetky skupiny boli pri vyhľadávaní adresy úspešné. Potom vysvetlení si mali žiaci odpísať nájdené meno a priezvisko, adresu a telefónne číslo. Jedna skupina mala problém s výpisom adresy. Tá znela: Bratislava 4, Polianky 8. Žiaci nevedeli, čo je to Bratislava 4. Nevedeli, že mesto je rozdelené na mestské časti (neboli to bratislavské, ale prímestské deti). Adresu napísali takto: 4 Polianky 8.

Činnosť s mapou

Žiaci mali nájsť na mape adresu, ktorú našli v telefónnom zozname. Toto bola pre nich neznáma činnosť, a keď "blúdili" po mape, dospelý im ukázal, že na druhej strane mapy je register, kde môžu ulicu nájsť, a potom ich poučil aj o systéme súradníc. Po tomto vysvetlení už žiaci nemali problémy ulicu nájsť. Dávkovanie lieku Lekár "predpísal" deťom podávanie Paralenu. Žiaci mali z priloženého letáčka zistiť, koľkokrát denne sa má liek podávať a v akom množstve (zadanie znelo, že zvieratám je potrebné podávať liek tak ako šesťročným deťom). Žiaci sa orientovali podľa nadpisov letáčka. Pre osem- a deväťročné deti to bola ťažká úloha. Väčšinou uviedli dávkovanie ako pre dospelých. Letáček k lieku bol pre ne textovým žánrom, ktorý nepoznali. Okrem toho bol vytlačený drobnými písmenami, na ktoré deti neboli zvyknuté.

Mgr. Henčová:

NÁVRH ZOO /celodenná aktivita, projektový deň, skupinová práca

Vlastiveda, Prírodoveda, Geometria, Matematika, Výtvarná výchova, Slovenský jazyk a literatúra, Pracovné vyučovanie, 3.-4.ročník ZŠ

Žiaci dostali za úlohu v skupinách riešiť problémovú úlohu, ktorá modelovala reálnu situáciu. Mali navrhnúť malú zoologickú záhradu s niekoľkými zvieratkami, o ktoré sa mali starať. Pri činnosti tejto zoologickej záhrady museli uskutočniť napr. tieto úlohy:

- Mali **navrhnúť plán ZOO, nakresliť** projekt – veľký formát výkresu so všetkým čo do ZOO patrí /pokladňa, WC, občerstvenie, kancelárie, sklad krmiva....
- Plán je vybudovať ZOO v meste, jeho blízkosti a žiaci **navrhnú vhodné miesto**, pracujú **s mapou mesta** Hnúšťa. Svoj výber lokality zdôvodnia, argumentujú, obhajujú svoj výber.
- Mali získať **informácie o spôsobe života** zvierat, o ktoré sa mali starať (životný cyklus, zimovanie, zvyklosti) a o jeho anatomických zvláštnostiach (veľkosť, hmotnosť, výzor). K tomu im poskytneme literatúru, prístup na internet.
- Mali pre zvieratá vytvoriť **rozpis kŕmenia** napr. na jeden týždeň.
- Ak nemali zverolekára a potrebovali **zabezpečiť zdravotnícku pomoc**, mohli nájsť zverolekára v telefónnom zozname, zistiť jeho adresu a nájsť ju na mape mesta.
- Dôležitý je **marketing, reklama**, informovanie verejnosti, článok do novín...
- Zaujímavé by bolo, keby žiaci mali možnosť maketu ZOO aj postaviť v rámci VYV, PVC.
- Na záver prezentácia skupinových prác.

Témy si učiteľ vyberá rôzne, mali by byť blízke žiakom, napr. návrh detského ihriska, skateboardového parku, cyklistického areálu, cvičiska pre psov... Aj návrh témy môžeme nechať na žiakov, podľa situácie a potrieb mesta, usmerňujeme ich však pri návrhoch rozhovorom.

3. Výmena skúseností zameraných na prevenciu závislostí, rasizmu a násillia.

Všetci členovia klubu si spoločne prezreli internetovú stránku www.detinanete.sk, kde si spoločne venovali pozornosť ukážkovej hodine na tému závislosť <https://www.detinanete.sk/2019/09/06/ukazkova-hodina-na-temu-zavislost/>

Mgr.Brndiarová: Uviedla, že problematiku závislostí detí ich výchovné problémy detí, ale aj to ako ich u detí možno rozoznať, nájdeme na internetovej stránke https://www.upsvr.gov.sk/socialne-veci-a-rodina-2/rodina/vychovne-problemy-deti/zavislosti-deti.html?page_id=308545&lang=sk, v texte špecifikuje problematiku závislosti. Na tejto stránke sú uvedené aj telefónne kontakty a webové stránky, ktoré môžu deti v prípade potreby využiť.

Mgr. Libiaková: Pripomenula, že menované linky sa nachádzajú pri vstupe do hlavnej budovy školy, dáva odporúčenie kolegom, aby pozorovali správanie u žiakov po ukončení dištančného správania a v prípade ak by sa u žiakov tieto prvky prejavili odporúča svojim kolegom kontaktovať našich kolegov-špeciálnu pedagogičku a sociálne pedagogičky. Vyzdvihla aktivity učiteľov našej školy zamerané na túto problematiku, ktoré sa uskutočňovali v rôzne dni ako napr.: Deň ľudských práv, Deň Rómov. Zároveň je potrebné venovať zvýšenú pozornosť tejto problematike v adaptačnom období návratu žiakov, prípadne môžu využiť materiály, ktoré sú verejne dostupné na internetovej stránke www.MINEDU.sk. Ponúka aj aktivity, ktorými máme možnosť preventívne ovplyvniť žiakov, a prostredníctvom žiakov aj rodiny, pred sladkosťami, fajčením, alkoholom.

Príklad: **ROZPOČET PRE RODINU NA JEDEN DEŇ / TÝŽDEŇ** /spoločná, práca v skupinách

Činnosti, ktoré žiaci budú robiť: hľadanie, zber, triedenie, porovnávanie informácií, tvorba tabuľky, práca s tabuľkou, eurá, centy

Žiaci spolu s učiteľom majú prehodnotiť a navrhnúť úspornejší a zdravší jedálniček pre rodinu. Keďže ide o žiakov 3.-4.ročníka, vyučujúci si pripraví vzorový návrh rozpočtu. Žiakom nedáva zisťovať citlivé osobné informácie od rodičov. Úloha je náročnejšia a učiteľ si ju musí dobre pripraviť.

- Žiaci si rozdelia dni na časti podľa stravy – raňajky, desiata, iné a podľa osôb, sladkosti, cigarety, nápoje, pivo
- Vytvoria si akýsi **vzorový jedálniček** pre rodinu a približných výdavkov v eurách, centoch

- Pri hľadaní cien si pomáhajú v papierových alebo online **letákoch, jedálnych lístkoch reštaurácií**

	oco		mama		Janko	Rex
	jedlo	cena	jedlo	cena		
Raňajky						
Desiata						
Obed....						
Iné - sladkosti, cigarety...						
Súčet	x		x			

- Obsah ďalšej tabuľky by tvoril návrh lepšieho, zdravšieho a aj lacnejšieho jedálneho lístka
- Nasleduje **rozhovor, vyhodnotenie**, žiaci si majú uvedomiť nielen škodlivosť niektorých potravín, ale majú si uvedomiť kú zbytočnú a veľkú časť rozpočtu tvoria. Môžu navrhnúť, kde inde by sa dali ušetrné prostriedky využiť.

Mgr. Szóke: Základná škola by mala umožniť osvojenie si základov e-gramotnosti tým žiakom, ktorí doma nemajú prístup k elektronickým médiám. Pokiaľ ide o tých, ktorí tento prístup majú, zdá sa, že dôležitou úlohou bude naprávať deformácie toho, čo spontánny prístup k týmto médiám v súčasnosti spôsobuje (a v kritických prípadoch robiť aj terapiu).

4. Diskusia:

Vyučujúci si navzájom:

- prezentovali viaceré možnosti využitia funkčnej gramotnosti (Ľ. Henčová – čítanie receptu, K. Kovalančíková – čítanie mapy, M. Libiaková- hry s využitím funkčnej gramotnosti)
- hodnotili prínosy a negatíva efektívnej spolupráce v rámci pedagogického klubu,
- ponúkli kolegom možnosti a inšpirovanie sa :K. Brndiarová využitie funkčnej gramotnosti v slovenskom jazyku, vybrané slová- Myjava prepojenie s geografiou – nájdí na mape Myjavu
- zhodnotili spoluprácu učiteľ + pedagogický asistent + pedagogický pracovník,

- Mgr. Kovalančíková poďakovala členom Pedagogického klubu Prírodoveda za zaujímavé príspevky.

5. Závery a odporúčania:

- Dbat' na vzťahy v školskom prostredí, ich vplyv na výchovnovzdelávací proces.
- Aplikovať do výchovno – vzdelávacieho procesu funkčnú gramotnosť
- Venovať zvýšenú pozornosť problematike závislostí predovšetkým v adaptačnom období návratu žiakov do školy.
- Využívať pri svojej práci voľne dostupné internetové zdroje, zaoberajúce sa rôznymi druhmi závislosti.
- Vzhľadom k tomu, že v inkluzívnom prostredí sa častejšie stretávame s rôznorodými skupinami, je potrebné venovať pozornosť i medziskupinovému vzťahom – spolupráci medzi skupinami v triede, kooperácii pri učení, spolupráci medzi odbornými a pedagogickými zamestnancami.
- Sledovať a dodržiavať platnú legislatívu.
- Zamerať sa na aktivity na rozvíjanie funkčnej gramotnosti a jej prepojenie s komplexnou a čitateľskou gramotnosťou.
- Pripraviť materiály pre budúce stretnutie pedagogického klubu:
Téma stretnutia: Efektívnosť výchovno-vzdelávacieho procesu
Rámcový program stretnutia:
1. Výmena skúseností s používaním aktivizujúcich metód vo výchovno-vzdelávacom procese
2. Výmena skúseností.

Vypracoval (meno, priezvisko)	Ing Martina Horváthová, člen PgK Prírodoveda
Dátum	26. 04. 2021
Podpis	
Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Ľubica Henčová
Dátum	
Podpis	